

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Toplumsal cinsiyet eşitliği kapsamında karar süreçlerinde Türkiye’de siyaset, kamu ve özel sektör çalışma alanlarında kadın temsiliyetinin yetersizliğinin sebeplerinin araştırılması, gerekli tedbirlerin ve çalışmaların yapılması amacı ile Anayasanın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederim. 04.12.2023

Tüker Ataç
Bolu Mv.

Senra Dincer
Ankara Milletvekili

Av. Aliye COŞAR

Oğhan Söner
Adana Mv.

Antalya Milletvekili

Dr. JALE NUR SÜLÜ
ESKİŞEHİR Mv.

Kadim Durmaz
Tokat Milletvekili

Utku Göknoze
Eskişehir Mv.

Ali KARAOBA
UŞAK Mv.

Seret ARPACI
Denizli Mv.

Nail Çiler
Kocaeli Mv.

Tahsin BECAL
Yalova Mv.

Burhanettin BUCUR
Adana Mv.

Orhan Serbat
Bursa Mv.

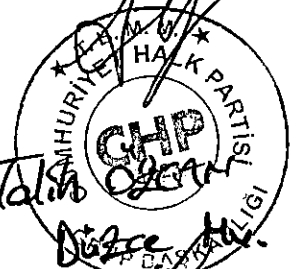
Hikmet KALINTILIKCI
İstanbul Mv.

Ahmet Baran YATÇIN
Edirne

Ali GÖKGEK
İstanbul Mv.

İzzet Akbalcı
Burdur Mv.

Talib ÖZGÜR
Düzce Mv.

GEREKÇE

5 Aralık 1934'te Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır. Genç Türkiye Cumhuriyeti birçok Avrupa ülkesinden önce kadınlara verdiği bu demokratik hakla ilkler arasında yerini almıştır. Ancak geçen yıllar içinde TBMM, kabine üyeleri ve yerel yönetimlerde kadın temsiliyeti eşit olarak sağlanamamıştır. Yakın zamanda 27'nci Dönem TBMM'yi oluşturan milletvekillerinin yalnızca %17'sini kadınlar, 28'nci Dönem TBMM'yi oluşturan milletvekillerinin ise yalnızca %19'u kadınlardan oluşmaktadır. Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) ve Parlamentolar Arası Birlik (IPU) tarafından yayınlanan Siyasette Kadın 2023 haritasında yer alan verilere göre Türkiye, parlamentosunda kadın temsiline ki oranla 186 ülke arasında 132. sırada yer almıştır. Temsildeki eşitsizlik ne yazık ki Yasama erki kadar, Yürütme erkinde de görülmektedir. 28 Mayıs 2023'te yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimi sonrası kurulan kabinede yalnızca bir kadın bakan görev almıştır, bir önceki kabinede ise bu sayı iki olmuştur.

Yargı erkinde de kadın temsiliyeti konusunda eşitlik söz konusu değildir. Anayasa Mahkemesi'ni oluşturan on beş üye arasında kadın üye bulunmamaktadır. Hakimler Savcılar Kurulu'nun 2022 yılında yayınladığı istatistiklere göre Türkiye genelinde toplam 15.321 hâkim bulunmakta, bu sayının 7104'ü kadın, 8217 erkek, toplam sayı içinde %46'sı kadınlardan oluşmaktadır. Savcı sayısında ise yine aynı veriler ışığında toplam 7494 savcı görev almakta, bu sayının %16'sını oluşturan 1222 kadın görev almakta, erkeklerin sayısı ise 6194'dir.

Dünya Ekonomik Forumu'nun Cinsiyet Eşitsizliği Raporu'nda Türkiye, yüzde 63,8 ile cinsiyet eşitliğinde 129'uncu sırada yer aldı. TÜİK'in Hanehalkı İlgücü Araştırması sonuçlarına göre şirketlerde üst düzey ve orta kademe yönetici pozisyonundaki 2021 yılında %20,7. TÜİK 2021 verilerine göre Türkiye'de 15 ve daha yukarı yaştaki işgücüne katılım oranı %51,4 iken, bu oran erkeklerde %70,3 kadınlarda ise sadece %32,8'dir, OECD ülkelerinde kadınların işgücüne katılım ortalaması %51'dir.

Ülkemizde karar alma mekanizmalarında kadın temsiliyeti ne yazık ki, gelişmiş ülkelerin çok gerisinde yer almaktadır. Kadınların toplumun her alanında var olduğu, eşit birer yurttaş olarak tüm meslek dallarında erkeklerle aynı oranda görev alabilmesi için toplumsal önyargıların ortadan kaldırılması gereklidir. Bu önyargılar üzerinden oluşturulan algı nedeniyle kadınlara yüklenen geleneksel rollerin dışına çıkılması hala ülkemizde farklılık olarak görülmektedir, oysa ki bu rollerin dışında da kadının var olduğu kabul edilmelidir. Kadın temsiliyetinin eşit oranda sağlanması için, Anayasa'da, Seçim Kanununda, Siyasi Partiler Kanununda ve çalışma hayatını düzenleyen kanunlarda kadınlara yönelik özel hükümler dahil olmak üzere gerekli yasal düzenlemeler ve tam ölçekli politikaların hayata geçirilmesi gereklidir.

Kadına karşı şiddetin ve kadın cinayetlerinin her geçen gün arttığı ülkemizde kadınlar var olma ve hayatta kalma mücadelesi vermektedir. İş hayatında ve toplumda yok sayılan kadınların eşit temsiliyeti ve karar alma süreçlerindeki temsiliyetinin önünde yaşanan sorunların belirlenip, gerekli çalışmaların yapılması elzemdir.

